

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z WOS DLA KLASY II GIMNAZJUM

Temat lekcji	Zagadnienia	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział VII USRTÓJ DEMOKRATYCZNY W POLSCE						
1. Rola konstytucji w państwie 2. Zasady ustroju Polski	- ustawa zasadnicza - zasady ustrojowe III RP - prawa i obowiązki obywatela Polski	- wyjaśnia terminy: konstytucja, suwerenność narodu - omawia różnicę między prawami a obowiązkami konstytucyjnymi - wymienia podstawowe prawa obywatelskie Polaków - określa obowiązki obywatelskie Polaków	- wyjaśnia terminy: preambuła, trójpodział władzy, państwo prawa, decentralizacja władzy - odszukuje w Konstytucji III RP rozdziały, w których zawarte są podstawowe zasady ustroju oraz wolności, prawa i obowiązki obywateli - na podstawie tekstu źródłowego podaje prawa dzieci zapisane w Konstytucji III RP	- wyjaśnia znaczenie naczelnych zasad konstytucyjnych dla określenia ustroju państwa - omawia znaczenie praw i obowiązków wynikających z Konstytucji III RP - wymienia przykłady sytuacji, w których doszło do naruszenia praw obywateli - klasyfikuje prawa (osobiste, polityczne, ekonomiczne, socjalne i kulturalne) i podaje przykłady	- uzasadnia znaczenie nadrzędności konstytucji nad innymi aktami prawnymi - interpretuje wybrane fragmenty Konstytucji III RP	- ocenia jakość Konstytucji i prawa stanowionego w Polsce - porównuje Konstytucję III RP z rozwiązaniami ustrojowymi innych państw
3. Prawo i rzędy prawa	- formalne i nieformalne normy społeczne - funkcje norm społecznych - prawa obywatelskie - tolerancja i rodzaje nietolerancji - dyskryminacja osób i grup społecznych	- rozpoznaje podstawowe zasady i normy współżycia społecznego - wymienia podstawowe prawa obywatelskie Polaków - omawia przyczyny dyskryminacji w szkole	- wyjaśnia, dlaczego należy przestrzegać norm społecznych - tłumaczy, na czym polega tolerancja i nietolerancja - podaje przyczyny nietolerancji	- podaje przykłady postępowania zgodne z określonymi normami - omawia skutki nieprzestrzegania norm społecznych - przedstawia prawa i wolności obywatelskie Polaków	- uzasadnia, które normy społeczne uważa za najważniejsze - wymienia przykłady nietolerancji we współczesnym świecie	- przedstawia sposoby zapobiegania dyskryminacji w szkole

<p>4. Na scenie politycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - partie polityczne - funkcje partii politycznych - systemy partyjne - typy partii politycznych - polska scena polityczna - demagogia - populizm - przykłady patologii władzy: korupcja, biurokratyzacja, centralizacja 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin: partia polityczna - podaje nazwy partii politycznych istniejących w Polsce - wymienia patologie władzy - wskazuje przykłady nadmiernej biurokratyzacji 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia funkcje partii politycznych - określa typy systemów partyjnych - wymienia nazwy krajów, w których obowiązują poszczególne systemy partyjne - charakteryzuje typy partii politycznych - wyjaśnia terminy: demagogia, populizm - tłumaczy, na czym polegają: korupcja, biurokratyzacja, centralizacja 	<ul style="list-style-type: none"> - określa rolę partii politycznych we współczesnym świecie - opisuje procedury zakładania partii i podstawy jej działania - rozpoznaje wystąpienie o charakterze populistycznym - wymienia skutki korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje zalety i wady poszczególnych typów systemów partyjnych - charakteryzuje polską scenę polityczną - odszukuje informacje o programach partii politycznych istniejących w Polsce - uczestniczy w dyskusji lub debacie na temat sposobów zwalczania patologii władzy 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, jaki model finansowania partii politycznych jest najkorzystniejszy - ocenia jakość proponowanych przez partie polityczne haseł programowych - prowadzi dyskusję lub debatę na temat sposobów zwalczania patologii władzy - opracowuje szkolną kampanię walki z korupcją
---------------------------------	--	--	---	---	--	---

ROZDZIAŁ VIII PARLAMENT, PREZYDENT, RZĄD I SĄDY

<p>1. Jak działa parlament?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uprawnienia polskiego parlamentu - funkcjonowanie polskiego parlamentu - przebieg procesu ustawodawczego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin: immunitet - opisuje rolę parlamentu w koncepcji trójpodziału władzy - określa funkcje sejmu i senatu - wymienia warunki, które musi spełnić kandydat na posła lub senatora 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: próg wyborczy, Zgromadzenie Narodowe, Inicjatywa ustawodawcza, ordynacja wyborcza, wotum zaufania, wotum nieufności - omawia funkcjonowanie polskiego parlamentu - przedstawia kwestie związane z zasadami wyborczymi - tłumaczy, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podmioty, którym przysługuje inicjatywa ustawodawcza - opisuje, na czym polega praca parlamentarzysty - odszukuje w źródłach dodatkowe informacje na temat regulaminu pracy sejmu i senatu - interpretuje wybrane fragmenty Konstytucji III RP 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia genezę polskiego parlamentaryzmu - ocenia pracę wybranego parlamentarzysty - określa rolę Prezydenta RP i Trybunału Konstytucyjnego w procesie ustawodawczym - aktywnie uczestniczy w symulacji procesu ustawodawczego - wymienia i rozróżnia funkcje sejmu i senatu 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia jakość prawa stanowionego przez polski sejm i senat - opisuje na podstawie ilustracji lub schematu rolę posiedzeń sejmu - w czasie symulacji procesu ustawodawczego występuje z inicjatywą ustawodawczą i umiejętnie ją argumentuje - orientuje się w bieżących wydarzeniach związanych z funkcjonowaniem
---------------------------------	--	--	---	--	--	---

			<p>proces ustawodawczy</p> <ul style="list-style-type: none"> - wylicza uprawnienia sejmu i senatu w Polsce - charakteryzuje poszczególne etapy procesu ustawodawczego 			parlamentu
2. Prezydent i rząd, czyli władza wykonawcza w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - organy władzy wykonawczej - funkcje i uprawnienia Rady Ministrów - rola i kompetencje Prezydenta RP - sposoby powoływania i odwoływania Rady Ministrów 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rolę władzy wykonawczej w koncepcji trójpodziału władzy - podaje imię i nazwisko obecnego Prezydenta RP oraz aktualnego Prezesa Rady Ministrów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe kompetencje Prezydenta RP i Rady Ministrów - przedstawia procedury wyboru Prezydenta RP i Rady Ministrów 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: dymisja, Rada Gabinetowa, kontrasygnata, ratyfikacja - wymienia imiona i nazwiska wszystkich prezydentów Polski po 1989 r. - interpretuje wybrane fragmenty Konstytucji III RP 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje procedury odwołania Prezydenta RP i Rady Ministrów - porównuje kompetencje Prezydenta RP z uprawnieniami prezesa Rady Ministrów - ocenia pracę obecnego Prezydenta RP oraz aktualnych członków Rady Ministrów 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasadność tworzenia tzw. „gabinetów cieni” - prawidłowo interpretuje skutki finansowe realizacji różnych przedsięwzięć władzy wykonawczej
3. Administrować, czyli zarządzać	<ul style="list-style-type: none"> - administracja publiczna - służba cywilna - prawa i obowiązki obywatela - prawa i obowiązki urzędnika 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje obowiązki urzędników służby cywilnej - wymienia prawa przysługujące obywatelom korzystającym z usług urzędów publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia strukturę administracji publicznej - na podstawie tekstu źródłowego określa najważniejsze zasady moralne i etyczne obowiązujące urzędników służby cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia znaczenie apolityczności urzędników służby cywilnej - bierze udział w dyskusji na temat funkcjonowania idealnego urzędu oraz cech idealnego urzędnika 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje różnice między pracownikami służby cywilnej a urzędnikami mianowanymi służby cywilnej 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje urzędy na terenie swojej gminy, powiatu i województwa oraz określa ich zakres zadań
4. Wymierzając sprawiedliwość	<ul style="list-style-type: none"> - rola i specyfika władzy sądowniczej - rodzaje sądów i trybunałów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin: prawo - charakteryzuje specyfikę władzy sądowniczej w koncepcji 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: adwokat, radca prawny - wymienia rodzaje sądów i trybunałów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia kompetencje poszczególnych organów władzy sądowniczej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia działalność sądów, prokuratury i policji w Polsce - podaje nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę międzynarodowych organów sądowniczych - identyfikuje i objaśnia problemy

	<ul style="list-style-type: none"> - struktura sądów w Polsce - rola sędziego, prokuratury i policji 	<ul style="list-style-type: none"> trójpodziału władzy - opisuje rolę sędziego w sprawowaniu władzy sądowniczej - uzasadnia konieczność niezawisłości władzy sądowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w Polsce - tłumaczy, na czym polega zasada niezawisłości sędziów - rozróżnia specyfikę pracy prokuratury i policji - na podstawie tekstu źródłowego określa wpływ władzy sądowniczej na życie obywateli oraz jej rolę we współczesnym państwie demokratycznym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega zasada instancyjności sądów 	<ul style="list-style-type: none"> instytucji, do których można się zwrócić w przypadku bycia świadkiem naruszenia prawa 	<ul style="list-style-type: none"> polskiego wymiaru sprawiedliwości - uzasadnia konieczność niezależności władzy sądowniczej od innych władz
--	--	---	--	--	---	---

ROZDZIAŁ IX POLSKA W ŚWIECIE, POLSKA W EUROPIE

1. Silna Polska w świecie	<ul style="list-style-type: none"> - racja stanu - polityka zagraniczna - współpraca międzynarodowa - podmioty polityki 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin: polityka zagraniczna - wymienia podmioty uprawnione w Polsce do 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: racja stanu, służba dyplomatyczna i konsularna - przedstawia kierunki polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje różne sposoby działania w polityce zagranicznej - na podstawie mapy przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia bieżącą politykę zagraniczną Polski - wymienia zadania polskiej dyplomacji 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie takich elementów polskiej polityki zagranicznej, jak: wejście w strukturę NATO, UE, Rady Europy
2. NATO, czyli nasi sojusznicy	<ul style="list-style-type: none"> - organizacje międzynarodowe - rodzaje organizacji międzynarodowych - miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych - udział w NATO-wskich misjach pokojowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin: organizacja między-narodowa - rozwija skrótowce: NATO, ZSRR 	<ul style="list-style-type: none"> - określa zasadnicze cele NATO jako organizacji międzynarodowej, do której należy Polska - przedstawia genezę powstania NATO 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie zasięg wybranych organizacji międzynarodowych – NATO, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia zaangażowanie Polski w funkcjonowanie organizacji międzynarodowej - NATO - Polacy w misjach pokojowych NATO i ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje skuteczność działania poszczególnych organizacji międzynarodowych - zna aktualnych liderów poszczególnych organizacji międzynarodowych
3. Wspólna Europa. 4. Instytucje Unii Europejskiej 5. Polacy – obywatele	<ul style="list-style-type: none"> - geneza integracji europejskiej - trzy filary Unii Europejskiej - funkcjonowanie 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze etapy integracji europejskiej - wymienia nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie Traktatu z Lizbony dla procesu integracji europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny integracji europejskiej - omawia 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z integracji Polski z 	<ul style="list-style-type: none"> - poszukuje informacji na temat programów unijnych oraz budżetu UE

Unii Europejskiej	i organy Unii Europejskiej - przebieg integracji europejskiej - miejsce Polski w Unii Europejskiej - fundusze unijne	organów Unii Europejskiej	- wskazuje na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej	szczegółowo etapy integracji europejskiej - charakteryzuje organy Unii Europejskiej	Unią Europejską - uczestniczy w dyskusji na temat dalszego pogłębiania i poszerzania integracji Unii Europejskiej oraz wprowadzenia euro w Polsce	- ocenia różnorodne aspekty funkcjonowania UE: finansowy, polityczny, społeczny, kulturowy itp.
-------------------	---	---------------------------	--	--	--	---

ROZDZIAŁ X JEDEN ŚWIAT, WIELE PROBLEMÓW

1. Narody Zjednoczone	- geneza ONZ - struktura i cele ONZ - misje pokojowe - organizacje wyspecjalizowane ONZ	- podaje nazwy najważniejszych organów ONZ - wymienia najważniejsze organizacje wyspecjalizowane ONZ	- omawia przyczyny utworzenia ONZ - określa założenia i cele ONZ - charakteryzuje działalność UNESCO i UNICEF	- przedstawia genezę ONZ - charakteryzuje poszczególne organy ONZ - lokalizuje na mapie miejsca misji pokojowych ONZ	- ocenia skuteczność działań podejmowanych przez ONZ - uczestniczy w dyskusji na temat przyszłości i reformy ONZ	- wyjaśnia mechanizmy funkcjonowania ONZ (wybór przedstawicieli, sposób nabywania i utraty członkostwa, podejmowanie decyzji w ZO i RB) - ocenia wkład Polski w funkcjonowanie ONZ
2. Kraje bogate, Kraje biedne	- państwa Trzeciego Świata - podział na bogatą Północ i biedne Południe - problemy współczesnego świata - pomoc humanitarna	- wyjaśnia terminy: Trzeci Świat, pomoc humanitarna - wskazuje na mapie kraje bogatej Północy i biednego Południa	- charakteryzuje problemy współczesnego świata	- przedstawia sposoby rozwiązywania problemów współczesnego świata - charakteryzuje działalność organizacji humanitarnych	- uzasadnia konieczność niesienia pomocy humanitarnej w wybranych rejonach świata	- ocenia skuteczność różnorodnych form przeciwdziałania problemom współczesnego świata (pomoc humanitarna organizacji rządowych i pozarządowych, działalność MWF, BŚ, WHO, WTO)
3. Niespokojny świat	- konflikty na świecie i ich przyczyny - migracje ludności - główne formy	- wyjaśnia terminy: migracja, terrorizm - wymienia potencjalne skutki konfliktów	- charakteryzuje aktualne konflikty i wskazuje na mapie miejsca, w których do nich doszło	- charakteryzuje różne formy migracji - tłumaczy, na czym polega uchodźstwo	- ocenia działalność terrorystyczną, uwzględniając zasady moralne, prawo oraz	- wskazuje miejsca potencjalnych konfliktów w przyszłości i uzasadnia swój wybór

	migracji - terroryzm	zbrojnych i działań terrorystycznych	- opisuje różnorodne formy działań terrorystycznych	- opisuje wybrane zamachy terrorystyczne w XXI w.	skuteczność działania - odszukuje informacje na temat najważniejszych konfliktów zbrojnych na świecie	- proponuje działania lokalne, państwowe i międzynarodowe zmiernące do rozwiązania problemów migracyjnych
5. Globalizacja, czyli nawzajem od siebie zależymy	-globalizacja -kultura masowa -problemy globalne	-wyjaśnia terminy: globalizacja, globalna wioska - określa znaczenie internetu, telewizji, radia, prasy	- charakteryzuje dziedziny obejmujące globalizację	- opisuje różne wymiary globalizacji	- wskazuje pozytywne i negatywne strony globalizacji	- wskazuje problemy globalne i proponuje ich rozwiązanie

ROZDZIAŁ XI CZŁOWIEK W GOSPODARCE RYNKOWEJ

1. Jak działa człowiek przedsiębiorczy?	- potrzeby człowieka i ich podział - hierarchia potrzeb - przedsiębiorczość, -organizacja pracy, -współpraca - ekonomia	- tłumaczy, czym są potrzeby - wskazuje potrzeby niższego i wyższego rzędu - wyjaśnia pojęcie ekonomia	- przedstawia cechy i umiejętności człowieka przedsiębiorczego	- przedstawia hierarchię potrzeb według A. Maslowa	- potrafi zastosować ogólne zasady organizacji pracy (ustalenie celu, planowanie, podział zadań, harmonogram, ocena efektów)	- wyjaśnia na przykładach z życia własnej rodziny, miejscowości i całego kraju, w jaki sposób praca i przedsiębiorczość pomagają w zaspokajaniu potrzeb ekonomicznych
2.O racjonalnym gospodarowaniu	- podmioty gospodarcze - gospodarstwo domowe - przedsiębiorstwo -obieg okrężny -rzadkość dóbr - racjonalne gospodarowanie	- wyjaśnia, czym jest gospodarstwo domowe - przedstawia różne źródła dochodów w gospodarstwach domowych	- wymienia rodzaje gospodarstw domowych - charakteryzuje zasoby ludzkie, zasoby naturalne, zasoby kapitałowe	- wyjaśnia terminy: koszt alternatywny, rzadkość dóbr, efekt owczego pędu, efekt snobizmu - podaje, na co należy zwrócić uwagę przy dokonywaniu zakupu towaru	- podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania	- stosuje zasady racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do własnych zasobów
3.Rynek, czyli w poszukiwaniu równowagi	- gospodarka i jej działły - gospodarka centralnie planowana - gospodarka wolnorynkowa - popyt i podaż	wyjaśnia, czym jest gospodarka - wyjaśnia terminy: konkurencja, monopol, oligopol, rynek. cena	charakteryzuje poszczególne działły gospodarki - wyjaśnia terminy: popyt, podaż	wskazuje różnice pomiędzy gospodarką centralnie planowaną i gospodarką wolnorynkową - tłumaczy, na	- charakteryzuje polską gospodarkę - określa zależność między popytem i podażą	- wyjaśnia, czym jest koniunktura Gospodarcza

	<ul style="list-style-type: none"> - równowaga rynkowa - konkurencja i monopol -oligopol -rynek -cena 			<p>czym polega monopol i konkurencja</p>		
4. W świecie pieniądza	<ul style="list-style-type: none"> - historia pieniądza - karty płatnicze - konto bankowe - funkcje pieniądza - system pieniężny - rodzaje banków i ich specyfika - usługi bankowe - reklama usług bankowych - giełda i jej rodzaje - rodzaje papierów wartościowych - specyfika gry na giełdzie 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje pieniądza - wyjaśnia, jak należy posługiwać się kartą płatniczą - wyjaśnia terminy: waluta, konto bankowe, lokata, kredyt - określa istotę działalności banków - wyjaśnia terminy: giełda, makler, akcja, obligacja 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia historię pieniądza - omawia funkcje pieniądza - wyjaśnia terminy: emisja, NBP, Rada Polityki Pieniężnej - omawia prawo popytu i podaży - wyjaśnia terminy: indeks giełdowy, hossza, bessa - wskazuje różnice między akcjami a obligacjami 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w dyskusji na temat przyszłości pieniądza - przedstawia pozytywne strony posiadania karty płatniczej - wskazuje szanse i zagrożenia wynikające z korzystania z różnorodnych usług bankowych - wymienia nazwy miast, w których znajdują się największe współczesne giełdy papierów wartościowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pozytywne i negatywne skutki nieograniczonego dostępu do pieniędzy - wymienia zadania Narodowego Banku Polskiego i Rady Polityki Pieniężnej - określa czynniki kształtujące prawo popytu i podaży - omawia rolę reklamy w sektorze bankowym - opisuje, na czym polega praca maklera i gra na giełdzie - ocenia ryzyko związane z grą na giełdzie 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy ideę wprowadzania wspólnej europejskiej waluty – euro - wyjaśnia, co wpływa na tworzenie systemu pieniężnego w danym państwie - porównuje i ocenia jakość usług bankowych - prezentuje ofertę wybranych banków internetowych - odszukuje w Internecie informacje o wynikach indeksów giełdowych - przedstawia zasady funkcjonowania funduszy inwestycyjnych
5. Gospodarka i państwo	<ul style="list-style-type: none"> - warunki rozwoju gospodarczego państwa - przyczyny kryzysu gospodarczego - wpływ władz państwowych na rozwój gospodarczy - produkt krajowy brutto i inne wskaźniki gospodarki: produkt narodowy brutto, produkt krajowy brutto na 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: koniunktura, recesja, inflacja - wymienia skutki ożywienia i kryzysu gospodarczego dla obywateli - wyjaśnia termin: podatek - uzasadnia potrzebę płacenia podatków - wyjaśnia, czym jest budżet państwa 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: produkt krajowy brutto, produkt krajowy brutto na osobę - tłumaczy, za pomocą jakich wskaźników można ocenić stan gospodarki - wymienia rodzaje podatków w Polsce - podaje wysokość stawek podatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - określa czynniki wpływające na ożywienie i kryzys gospodarczy w państwie - wymienia skutki ożywienia i kryzysu gospodarczego dla państwa i przedsiębiorców - wskazuje szanse i zagrożenia wynikające z ingerencji władz 	<ul style="list-style-type: none"> - odszukuje w rocznikach statystycznych i internecie informacje o wartości wskaźników stanu gospodarki w Polsce - opisuje mechanizm powstawania inflacji - wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia aktualny stan polskiej gospodarki - porównuje obecny stan polskiej gospodarki z sytuacją gospodarczą w innych krajach Unii Europejskiej - porównuje wskaźniki poziomu polskiej

	osobę - idea podatków - rodzaje podatków w Polsce - budżet państwa		obowiązujących w Polsce - wskazuje źródła dochodów i wydatków państwa	państwowych w gospodarkę danego kraju - charakteryzuje rodzaje podatków w Polsce	terminy: deficyt budżetowy, NIP, PIT, CIT, VAT - oblicza wysokość podatku dochodowego płaconego przez obywatela	gospodarki ze wskaźnikami stanu gospodarki innych państw - opisuje sposoby pokrywania deficytu budżetowego - ocenia skalę podatkową obowiązującą w Polsce na tle innych państw - przedstawia własne Propozycje inicjatyw, które można by finansować z dochodów państwa
--	---	--	--	---	--	---

ROZDZIAŁ XII EKONOMIA W TWOIM ŻYCIU

1. Domowa gospodarka, czyli jak ułożyć budżet?	- gospodarstwo domowe - źródła dochodów gospodarstw domowych - budżet domowy - wydatki stałe i zmienne - konsument - prawa konsumenta - obowiązki sprzedawcy - umowa kupna-sprzedaży - gwarancja towaru - reklamacja - dochodzenie praw konsumenta - oszczędności, lokata, akcja, kredyt	- przedstawia różne źródła dochodów w gospodarstwach domowych - planuje swoje wydatki - wyjaśnia, kim jest konsument - wymienia podstawowe prawa konsumenta - tłumaczy, czym jest gwarancja towaru	- podaje sposoby zgłaszania reklamacji - wskazuje instytucje zajmujące się ochroną praw konsumenta - przedstawia sposoby oszczędzania	- omawia prawa konsumenta i obowiązki sprzedawcy - prawidłowo wypełnia formularz reklamacyjny	- określa liczebność i rodzaje współczesnych polskich gospodarstw domowych	- wymienia zadania rzecznika konsumentów - tłumaczy, czym zajmuje się Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
2. Zakładamy firmę, czyli ABC przedsiębiorstwa	- procedury zakładania firmy - biznesplan	- wyjaśnia terminy: biznesplan,	- określa rodzaje działalności gospodarczej	- przedstawia biznes-plan dla własnej firmy	- wymienia korzyści i zagrożenia	- opracowuje plan finansowy własnej firmy

	<ul style="list-style-type: none"> - formy działalności gospodarczej - marketing i zarządzanie przedsiębiorstwem 	<p>marketing</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe procedury związane z założeniem firmy 		<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje różne rodzaje działalności gospodarczej 	<p>związane z założeniem własnej firmy</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady marketingu i zarządzania 	<ul style="list-style-type: none"> - poszukuje informacji o możliwościach pozyskania funduszy na rozpoczęcie działalności gospodarczej (kredyt bankowy, projekt UE, programy UP)
3. Pomyślmy o przyszłości	<ul style="list-style-type: none"> - predyspozycje wymagane w poszczególnych typach zawodów - typy szkół ponadgimnazjalnych i studiów wyższych - poradnictwo zawodowe - ścieżka kariery zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje umiejętności i predyspozycje osobiste niezbędne do wykonywania określonych zawodów - wskazuje własne predyspozycje zawodowe - wymienia rodzaje szkół w Polsce - omawia możliwości dalszego kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje własną ścieżkę edukacji i kariery zawodowej - na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia ideę zmian w polskim systemie kształcenia - na podstawie tekstu źródłowego przedstawia przyczyny funkcjonowania dotychczasowego systemu kształcenia na wybranych kierunkach 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia sposoby pozyskiwania informacji dotyczących dalszego kształcenia - ocenia skuteczność różnorodnych sposobów pozyskiwania informacji 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia dokonany przez siebie wybór dalszej ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej - wskazuje zalety i wady wykonywania określonych zawodów 	<ul style="list-style-type: none"> - oddziela kwestię prestiżu zawodowego od wysokości zarobków związanych z wykonywaniem określonych zawodów - ocenia wady i zalety prowadzenia własnej działalności gospodarczej, pracy na podstawie umowy o pracę i umowy cywilnej, pracy w pełnym i niepełnym wymiarze godzin
4. Jak znaleźć pracę?	<ul style="list-style-type: none"> - zasady poszukiwania pracy - staż zawodowy - CV i list motywacyjny - targi pracy - etapy procesu poszukiwania zatrudnienia - metody wyboru odpowiedniego kandydata na dane stanowisko - prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje CV - wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje list motywacyjny - wskazuje źródła informacji o ofertach pracy - umie odpowiednio się zachować w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje korzyści wynikające ze zdobywania doświadczenia zawodowego w trakcie odbywania stażu - odszukuje w internecie wzory CV i listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność różnych form poszukiwania pracy - określa cechy dobrego pracownika w zależności od charakteru pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną z perspektywy pracodawcy - poszukuje informacji na temat sposobów zawierania umów o pracę

	<ul style="list-style-type: none"> - kodeks pracy - prawa nieletnich pracowników 					
5.0 etyce i prawie w gospodarce	<ul style="list-style-type: none"> - nieuczciwe praktyki rynkowe - plagiat, piractwo - szara strefa - etyka zawodowa - zawody zaufania publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: norma moralna (etyczna), zaufanie publiczne - omawia rodzaje nieuczciwych praktyk - wymienia zawody zaufania publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zjawisko szarej strefy - na podstawie tekstu źródłowego gromadzi argumenty do dyskusji na temat braku możliwości prawnego usankcjonowania zaufania 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny nieuczciwych praktyk rynkowych - odszukuje informacje o kodeksach etyki zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia rozwiązania, które mogłyby ograniczyć tzw. szarą strefę i nieetyczne zachowania w życiu gospodarczym - ocenia etyczność określonych działań w życiu gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zjawiska nieuczciwej konkurencji i dumpingu - udowadnia pozytywną rolę kapitału zaufania (teoria gier) w biznesie - analizuje kodeksy etyki zawodowej

Uwagi dotyczące oceniania na każdym poziomie wymagań:

- aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu.